

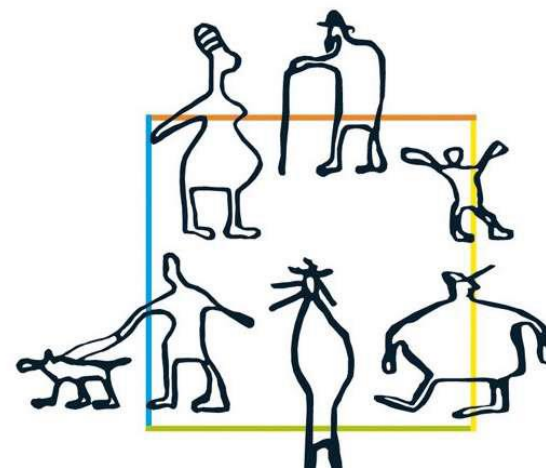
Trøndelag for alle

NAV Hjelpemiddelsentral Trøndelag
Seniorrådgiver Eli Nordvik

NAV Hjelpemidler og tilrettelegging

- NAV Hjelpemiddelsentral er et ressurs – og kompetansesenter på hjelpemidler, teknologi og tilrettelegging av omgivelser.
- Vi bistår i tilrettelegging for selvstendighet, mestring, aktivitet og deltakelse for personer i alle aldre med ulike former for funksjonsnedsettelse
- Vi bistår også med råd og veiledning der NAV HMS ikke har et finansieringsansvar. Vi skal bidra til å skape et tilgjengelig samfunn, boliger osv med utgangspunkt i at befolkningen består av mennesker med mange ulike funksjons- og kvalitetskrav. Universell utforming.
- Forvalter utlån av hjelpemidler. Utlån av hjelpemidler fra NAV er en individuell rettighet som er hjemlet i Lov om Folketrygd og som innvilges etter søknad. Hjelpemidler gis som varig utlån , de er NAV sin eiendom og skal returneres når behovet opphører.
- NAV Hjelpemiddelsentral er lokalisert i hvert fylke.

Hvem er vi? Vi arbejder i tverrfaglige rådgivergrupper med bl.a.:

- Teknikere, ingeniører, bilmekanikere, logistikere
- IKT-rådgiver
- Ergoterapeuter
- Fysioterapeuter
- Specialpedagoger
- Tegnspråktolker
- Jurister
- Optiker, synsrådgiver
- Audiografer
- Sosiolog
- Sykepleiere

Funksjonelle boliger og universell utforming av våre omgivelser er viktig:

- Folkehelseperspektivet: Gode funksjonelle boliger og omgivelser der den enkelte beboer kan oppleve mestring og deltakelse er viktig for den enkelte og vil utsette behov for kommunale omsorgstjenester.
- Økonomisk perspektiv på kort og lang sikt: Viktig å se på kommunale kostnader i et større perspektiv.
- Arbeidsplassperspektivet
Kommunalt ansatte har boligene som arbeidsplass og kommunen har et arbeidsgiveransvar med tanke på god tilpassing av fysisk arbeidsmiljø.
- Hvordan greie å bruke ny teknologi for å redusere kostnadene innen helse- og velferdssektoren?

Antatte felles utfordring fremover:

- Eksisterende boligmasse sett i sammenheng med økende antall eldre i årene som kommer
- Hvordan greie å bruke ny teknologi for å redusere kostnadene innen helse- og velferdssektoren?

Utfordringer med eksisterende boligmasse

Tilrettelegging/planlegging av bolig

- Kommunen har ansvar for å utrede/kartlegge i boligsakene og bistå bruker med søknader på hjelpemidler eller tilskudd fra NAV HMS
- NAV HMS kan gi råd og veiledning ang ombygging, påbygg, nybygg og hvilke hjelpemidler som kan være aktuelle i den enkelte situasjonen.
- Viktig; Adkomst til bolig og mellom etasjene og utforming av bad.

Virkemidler fra NAV Hjelpemiddelsentral når eksisterende bolig må tilrettelegges:

1. Hjelpemidler:

- enkle hjelpemidler som terskelseliminatorer, skråbrett, toalettforhøyet etc.

- Større/dyrere hjelpemidler: ramper, trappeheiser, løfteplattformer, heiser i sjakt, toalett m/ spyl/tørk, takheiser osv.

- Innstallering av hjelpemidler kan kreve bygningsmessige tilpassinger som ikke dekkes av NAV HMS

2. Tilskudd i stede for hjelpemidler.

1. Hjelpemidler:

Hjelpemidler for å bedre tilgjengelighet i boligen

2. Tilskudd i stede for hjelpemidler:

- NAV Hjelpemiddelsentral har muligheter for å utbetale tilskudd i stedet for hjelpemidler når det gjelder løfteplattformer, trappeheiser og rampeløsninger
- Midlene brukers for helt eller delvis å finansiere trinnfri atkomst eller for å få alle nødvendige rom på ett plan.

Målsetting;

- Tiltak for å oppnå varige tilgjengelige boliger i den eksisterende boligmasse.
- Bedre organisering av boligrådgivningen i den enkelte kommune for å oppnå mer hensiktsmessige boligløsninger for personer med funksjonshemming

Før

Etter:

03.02.2022

Tilskudd i stede for heis/rampeløsninger

Før:

Etter:

Kommunens mulighetsrom – tenk helhetlig virkemiddelbruk og bruk hele verktøykassa på saksnivå:

- Opprett tverretatlige/tverrfaglige kommunale boligrådgivningsgrupper. Sammen med bruker kan ansatte innen helse, økonomi og byggteknisk kompetanse finn gode løsninger sammen.
- Husbankens økonomiske virkemidler: Lån og tilskudd
- NAV HMS sin økonomiske virkemidler: Utlån av hjelpemidler og/eller tilskudd
- Kommunens virkemidler: Utredningstilskudd, prosjekteringstilskudd og tilretteleggingstilskudd

God utnyttelse av virkemidlene:

- Gir flere boliger med god tilgjengelighet i kommunen
- Gir muligheter for mestring og deltakelse, - Bedre folkehelse som utsetter behov for kommunale tjenester
- Flere kan bli boende lengre i eget hjem.
- Reduserer behovet for kommunale boliger
- God kommuneøkonomi på kort og lang sikt.

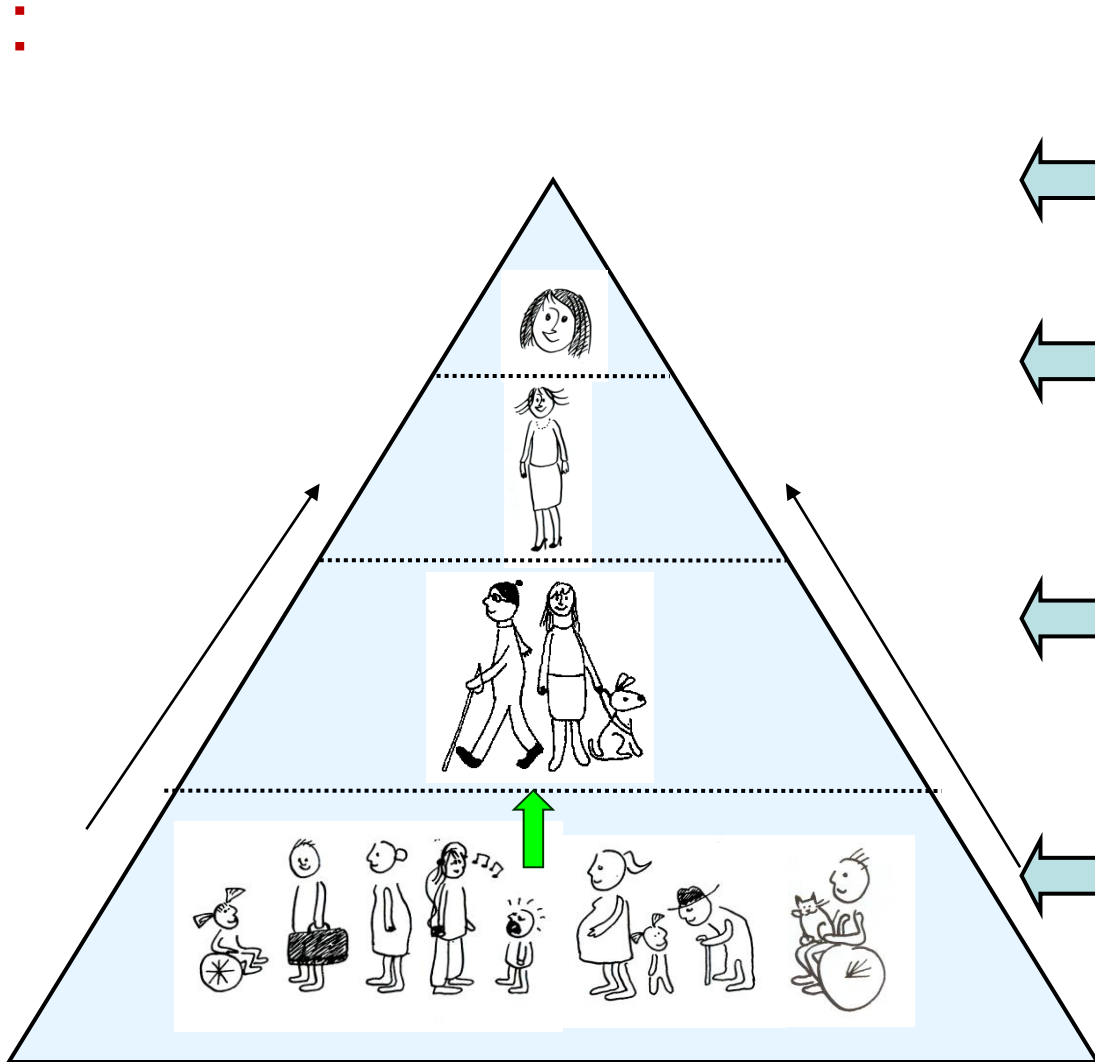

Bygging av nye boliger:

- Dagens lovverket gir klare føringer om universell utforming og tilgjengelighet både for uteområder og bygninger

Nivå 4: Personleg assistanse

Nivå 3: Individuell tilrettelegging og individuelle hjelpemiddel

Nivå 2: Tilrettelegging for grupper med sammenfallende behov for tilrettelegging / Generell tilrettelegging

Nivå 1: Universell utforming skal dekke behovene til flest mulig

Møter hindringer inn og ut av blokk

- Hvem har ansvaret, undrer Tor Barli.

**VERDAL
KRISTIAN STOKDAHL**

I midten av september i fjor kunne Tor Barli endelig skrives ut fra rehabiliteringen ved Sykehuset Levanger. Da hadde han tilbrakt måneder på sykehus etter en operasjon i hovedpulsåren før sommeren. Etter å ha svevd mellom liv og død i flere uker, begynte gradvis vegen tilbake til et normalt liv. Skjønt, han måtte innse at han ble lam i nedre del av kroppen og avhengig av rullestol. Uten at det stoppet verken pågangsmotet eller tok fra ham humøret.

- Jeg var ikke mer hjerneskadet da jeg våknet fra koma enn jeg var før operasjonen, sleipet han da Innherred snakket med ham på en tilstelning i Vukuhallen

like før han ble utskrevet fra sykehuset. Da var det bare dager igjen til Tor og kona Norunn skulle få nøkkelen til sin nye bolig. En leilighet var helt nødvendig for å kunne bo hjemme i fortsettelsen. Valget falt på det nye prosjektet Vektargården midt i sentrum av Verdal, bare femti meter unna møtene med kompisgjengen på Innherredsbaakeriet.

Savner døråpnere

Men han møtte umiddelbart på utfordringer. For å komme seg inn i heisen opp til femteetasje, må han nemlig gjennom et forrom, og på samme måte når han triller ut av heisen i etasje han bor, må han atter gjennom en dør for å komme ut på svalgangen. Inngangsdøra til leiligheten

er heller ikke bare å åpne for en som sitter i rullestol.

- Det skulle vært døråpnere på dem, sukker Barli. Etter å ha vært helt avhengig av hjelp fra kona eller andre den første tiden, fikk han etter hvert skaffet seg en ganske lang klype som han nå bruker til å åpne og lukke dørene. Men selv det er ikke helt enkelt. Når vindretningen er feil, er dørene inn til heisen svært tunge å åpne, eller smeller igjen før han rekker å gå inn. Forrommet til heisen er så lite at det er vanskelig å få snudd rullestolen nok til at han får lukket døren etter seg. Resultatet er at han ofte bare lar dem stå åpne - og da er egentlig hele vitsen med dørene og forrommet borte. Det skal vi komme tilbake til.

Så bare raskt på leiligheten

Inne i leiligheten er for øvrig gangen så smal at Tor Barli må kjøre en runde inn på stua for å snu med rullestolen før han kan kjøre tilbake og lukke døra etter

seg, når det ikke er noen der som kan lukke døra for ham.

- Men burde dere ikke sett dette og tenkt på dette da dere kjøpte leiligheten?

- Det kan du si, men det måtte gå veldig fort da jeg skulle skrives ut fra sykehuset, så både salget av huset vårt i Ness og kjøpet av leiligheten ble gjort på få dager. Denne leiligheten pekte seg ut som den mest aktuelle, og la det være sagt: Jeg er fornøyd med leiligheten, ikke minst verandaen og utsikten, og at det er så sentralt. Vi var her oppe og så på den, men da var det flere med, og vi tenkte nok ikke helt over dør-utfordringene. Leiligheten er jo bygd i såkalt livsløpsstandard, som det heter, og dette er et av de nyeste prosjektene i Verdal, og da tar man det kanskje for gitt at den universelle utfordringen er i orden.

Og det er den for så vidt, ifølge regelverket. Men da Tor Barli begynte kampen for å få på plass døråpnere, møtte han på en

rekke såkalte «regelgjemmere». Et begrep han har funnet på selv, som illustrerer situasjonen han har havnet i. Alle som kan tenkes å ha et ansvar glemmer seg bak de gjeldende reglene. Barli, som selv har bakgrunn som lærer på byggfag, erkjenner også selv at han ikke klarer å påvise brudd på eksempelvis Tekio, standarden som utbygger må følge og som kreves for å få prosjekter godkjent.

I tillegg, når løsningene som en gang er valgt er innenfor regelverket, og Barli ønsker seg støtte til de individuelle tilpassningene han trenger, opplever han at de reglene som følges av én etat, ikke følges av den andre.

Det er nemlig slik at det finnes støtteordninger for ettermontering av døråpnere. Dette kan gjøres med inngrep i de eksisterende dørene, en løsning brannvesenet i Verdal har gått god for - i så fall døra inn til heisen i 1. etasje, samme dør i 5. etasje og Barlis private inngangsdør. Men Nav følger et annet regelverk, og vil ikke gi støtte til å endre på de dørene som allerede er der. De vil bare støtte innsetting av helt nye dører, noe som anslagsvis kommer til å koste 125.000 kroner til sammen, der man først vil vurdere støtte etter at investeringen er gjort.

Brannsikkerhet er årsaken

At brannvesenet er inne i bildet skyldes at hele årsaken til at det er dører inn til heisen er brann-

sikkerheten.

- Det er to m...
setter opp heis...
er branninspekt...
gen i Innherre...
ing.

- Enten at so...
egen brannce...
spredning, ell...
billigere he...
brannklassif...
har en egen

For-romm...
for å hir...
noe som p...
at disse...
med å lu...
lukket.

Innen

Tor Ro...
på b...
skom

- A

ket.

som

sak

va

ne

g

v

Hovedinngangsdøra til leilighetskomplekset går greit å komme inn, den går opp når han vri
nøkkelen på utsiden, og har døråpner fra innsiden.

Denne døra er den store utfordringen for Tor Barli, som mener
det burde vært døråpner til den. Han må kjøre frem og tilbake
flere ganger for å få åpnet den, og å lukke den bak seg inne i
heisrommet er enda verre.

H an må innom stua
han kan kjøre tilbake
klypa til å lukke ytte
igjen.

sikkerheten.

Det er to muligheter når du setter opp heis i et bygg, forklarer branninspektør Tor Reidar Wiggen i Innherred brann og redning.

Enten at selve heisen har en egen branncelle som hindrer spredning, eller at man velger en billigere heistype uten den brannklassifiseringen og istedet har en egen sjakt, sier Wiggen.

Forrommet er dermed bare til for å hindre brannspredning, noe som gjør det ekstremt viktig at disse dørene som Barli sliter med å lukke etter seg, faktisk er lukket.

Innenfor kravene

Tor Reidar Wiggen var selv med på branntilsynet da leilighetskomplekset skulle godkjennes.

Alt er i henhold til regelverket. Vi påpekte noen småting, som raskt ble rettet opp i. Byggesaksavdelingen på kommunen var også med på det samme tilsynet, og konkluderte med at bygget er satt opp innenfor de kravene som stilles til universell utforming i plan- og bygningsloven, konstaterer Wiggen.

Likevel er det et men.

Men dette hjelper ikke Tor Barli noenting som helst. Det er en drittsak, fastslår Wiggen, og mener det er tragisk at ingen kan

prosjektet er dårlig planlagt, det er dårlig prosjektert og det er valgt dårlige løsninger. En slik sak er ikke god reklame for bygget. Vi kan jo alle havne i en situasjon der vi blir avhengig av rullestol, sier Wiggen.

Annet i offentlige bygg

Ingvild Gregersen Myhre er leder i rådet for likestilling av funksjonshemmede i Verdal. Hun mener det ofte er verre å nå frem med innspill til private utbygere enn når det er snakk om offentlige bygg.

Tilgjengelighet for alle ville jeg mene tilsa at det burde vært døråpner på alle dører i fellesareal. Hadde dette vært et offentlig bygg, ville det garantert vært på plass. Men vi ser dessverre ofte at minimumsløsningene velges når det er private utbygere. Når en leilighet beskrives å ha livsløpsstandard, tenker man at den skal være lett tilgjengelig også for den som er på slutten av

livsløpet, sier Myhre.

Hun er usikker på hvor løsningen for Tor Barli kan finnes, og antyder at det kanskje må gjøres noe felles gjennom sameiet på problematikken. Rådet kan ikke stille noen til ansvar.

Vi kan bare påpeke svakheter, vi har ingen påleggsmyndighet, sier Ingvild Gregersen Myhre.

Utbygger vil hjelpe

Utbygger i prosjektet var Stiklestad Eiendom, som har stått bak en rekke populære byggeprosjekt i Verdal de siste årene. Daglig leder Brynjar Farstad sier at de er trygge på at de har holdt seg innenfor regelverket både når det gjelder byggeteknikk, brannsikkerhet og universell utforming.

Vektargården er bygd etter Tek10-standarden. Vi hadde hele veien god dialog med brann, entreprenører og rådgivende ingeniører, og vi gikk også gjennom dette under branntilsynet, sier Farstad.

Han synes det er synd at Tor Barli har havnet i den situasjonen han har, men mener de individuelle tilpasningene som trengs er noe som bør tas med kommunen.

Vi kan ikke i våre prosjekt ta

fulgt alle lover og forsk det være kjøpere som duelle behov som il standarden dekker.

Her kommer helse- og sosialtjenesteloven kommunen er under hovedformål er «å si enkelte får mulighet bo selvstendig, og til tiv og meningsfylt fellesskap med andre mening er dette kommunen, og derfor jeg ham å ta kontak Jeg stiller gjerne opp sammen med Tor E munen, hvis det kken hans, fremho Farstad.

Gir ikke opp

Tilbake i leiligheten sitter Tor Barli vite hva han skal «regelgjemmerne»

Jeg har vært na men har fått opp mine nære om at gjøre. Jeg vet ikke ligger, men h et sted, sier Tor som ikke ga opp mente Vukuhall tisk prosjekt. C ikke ga opp etter fire uker i kor

***Vi kan ikke i våre
prosjekt ta høyde
for alle individuelle
tilpasninger som
går ut over det som
regelverket krever.***

Brynjar Farstad

- Tverrfaglig/tverretatlig samarbeid i kommunen er en forutsetning for gode funksjonelle løsninger som skal imøtekomme fremtidens behov i den enkelte kommunen
- Planlegging av nye omsorgsboliger – NAV HMS kan bistå med råd. Husk å bruk tverrfaglig/tverretatlig kompetanse i egen kommune inn i disse byggeprosessene. Ergoterapeuter/Helsesektoren har god kompetanse på krav til funksjonalitet

Målsetting:

Mestring og deltakelse

Mestring av livet

Mestring av jobben

Sosial tilhørighet

Kort sagt: «Levva livet..»

Lenker:

- Funksjonsattesten: www.funksjonsattest.no
- NAV Hjelpemidler og tilrettelegging: www.kunnskapsbanken.net/bolig
- Prosjekteringsverktøy for tilgjengelig bolig: <https://dibk.no/no/Tema/Universell-Utforming/Verktoy/prosjekteringsverktoy-for-tilgjengelig-bolig>
- Prosjekteringsverktøy for universell utforming av publikumsbygg: <https://dibk.no/no/Tema/Universell-Utforming/Verktoy/Prosjekteringsverktoy-for-universell-utforming-av-publikumsbygg>

- E-læringskurs på Boligområdet:
- Grunnkurs bolig: <https://www.kunnskapsbanken.net/kurs/grunnkurs-bolig/>
- Tegnekurs bolig: <https://www.kunnskapsbanken.net/tegnekurs-bolig/>
-